

Studiul epistolei către Evrei – W.J. Ouweneel

Studiul nr. 6b: Isus – Marele Preot al serviciului nostru divin (Evrei 7.1-28)

A 5.2 Nedesăvârșirea preoției levitice (Evrei 7.11-19)

Introducere

Partea A: Persoana cea mai bună (Evrei 1.1-7.28)

1. Isus, Fiul lui Dumnezeu, mai sublim decât îngerii (Evrei 1.1-14)

Intercalare: Mântuirea mai mare, lucrată prin Fiul (Evrei 2.1-4)

2. Isus, Fiul Omului, dar mai mare decât omul (Evrei 2.5-18)

3. Isus, Fiu peste casa lui Dumnezeu, dar mai mare decât Moise (Evrei 3.1-6)

Intercalare: Isus este mai mare și decât Iosua (Evrei 3.7-4.13)

4. Isus ca Mare Preot pentru slăbiciunile noastre este mai mare decât Aaron (Evrei 4.14-5.10)

Intercalare: Realitatea mai bună și legată cu mântuirea (Evrei 5.11-6.20)

5. Isus, Marele Preot (Evrei 7.1-28)

5.1 Însușirile lui Melhisedec (Evrei 7.1-10)

5.2 Nedesăvârșirea preoției levitice (Evrei 7.11-19)

5.3 Măreția preoției lui Hristos (Evrei 7.20-28)

==> Teme

1. Citiți mai întâi întreg pasajul! Căutați să aflați exact expunerea de idei a scriitorului și scoateți în evidență temele principale ale fiecărui pasaj.

2. Ce învățăm din primele 10 versete la modul cel mai general despre tipologiile vechi-testamentale?

3. Cum trebuie să înțelegem versetul 3?

4. Ce vrea scriitorul să dovedească în versetele 4-10? Descrieți foarte exact cum decurge argumentarea.

5. Faceți același lucru cu versetele 11-19; ce trebuie să se dovedească aici?

6. Ce vrea să se spună în versetele 11,12,16,18 și 19 prin cuvântul „lege” (sau „poruncă”)?

7. Enumerați diferențele dintre preoția levitică și preoția lui Hristos din versetele 11-28.

8. Care sunt lucrurile noi, pe care scriitorul le introduce în versetele 19,22,25 și 27?

9. Ce înseamnă expresia „ni se cuvenea” din versetul 26?

10. Ce înseamnă filiațiunea în versetul 28?

A 5.2 Nedesăvârșirea preoției levitice (Evrei 7.11-19)

11. Atunci, dacă, în adevăr, perfecțiunea ar fi fost prin preoția levitică, pentru că în temeiul ei a primit poporul legea, ce nevoie mai era să se ridice un alt preot, după rânduiala lui Melhisedec, și care nu este numit după rânduiala lui Aaron? **12.** Pentru că, fiind schimbată preoția, este necesară și o schimbare a legii. **13.** Pentru că Cel despre care sunt spuse acestea face parte dintr-o altă seminție, din care nimeni nu a slujit altarului. **14.** Pentru că este clar că Domnul nostru S-a ridicat din Iuda ^a, seminție despre care Moise n-a vorbit nimic privitor la preoți. **15.** Și este încă mult mai evident dacă, după asemănarea lui Melhisedec, se ridică un alt preot, **16.** care a fost rânduit nu potrivit legii unei porunci pământești, ci potrivit puterii unei vieți nepieritoare. **17.** Pentru că se mărturisește: „Tu ești preot pentru eternitate, după rânduiala lui Melhisedec“ ^b. **18.** Pentru că este o desființare a poruncii de mai înainte, din cauza slăbiciunii și inutilității ei **19.** (pentru că legea n-a desăvârșit nimic ^c), și o introducere a unei speranțe mai bune, prin care ne apropiem de Dumnezeu.

Observații

^a. Geneza 49.10; Isaia 11.1; Matei 2.6; Apocalipsa 5.5; 22.16

^b. Evrei 5.6; 6.20; 7.21; Psalmul 110.4

^c. Evrei 9.9

Comentariu

După ce scriitorul a comparat persoana lui Melhisedec cu persoana lui Avraam și a lui Levi, ele se ocupă acum cu diferențele între preoția lui Melhisedec și preoția lui Levi. Sunt tratate următoarele diferențe:

Preoția lui Levi	Preoția lui Melhisedec
(Evrei 7.11-14) trecătoare, provizorie (căci era nedesăvârșită)	durabilă și definitivă (deoarece este desăvârșită)
(Evrei 7.11-14) legată cu Legea de pe Sinai	Legată cu profetia mesianică (Iuda, David)
(Evrei 7.15-19) oficială (bazată pe ereditate)	Bazată pe gloria personală proprie cu jurământ
(Evrei 7.20-22) fără jurământ, legământ mai neînsemnat	Legământ mai bun
(Evrei 7.23-25) mai mulți preoți	Un singur preot
(Evrei 7.23-25) succesiune trecătoare	Veșnică, neschimbabilă
(Evrei 7.23-25) mântuire nedesăvârșită	Mântuire desăvârșită

Expunerea propriu-zisă poate fi împărțită în unele silogisme (un silogism constă din două constatări, din care se deduce o afirmație nouă. Această afirmație nouă este concluzia), așa cum am făcut deja în Evrei 7.1-10:

Preoția levitică nu a desăvârșit nimic (versetul 11, compară cu versetul 19) și [este necesară o preoție aducătoare de desăvârșire].

Concluzia: Este necesară o preoție, alta decât cea levitică (versetul 11) și (deoarece fiecare preoție este legată cu o anumită „lege”) (versetele 11,12), este necesară schimbarea Legii (versetul 12).

Faptul că realmente a avut loc o astfel de schimbare a legii este dovedit astfel:

(Toți preoți mozaici sunt leviți) (versetul 14) și Hristos nu este levit, ci iudeu (versetele 13,14).

Concluzia: Hristos nu este un Preot mozaic (versetul 13); dar deoarece Hristos este Preot (versetele 3,11,17,26), El este evident Preot după o altă rânduială decât aceea a lui Moise (versetul 17).

(Leviții erau preoți conform unei porunci carnale) (versetul 16) și Hristos este (după asemănarea lui Melhisedec) Preot în caracterul nepieritor veșnic (versetele 15,16).

Concluzia: Hristos nu este Mare Preot după rânduiala lui Moise, ci după rânduiala lui Melhisedec (versetul 17); și deoarece rânduiala veche este nedesăvârșită și cea nouă este desăvârșită (versetele 18,19), Hristos este Preot al unei rânduiei desăvârșite (versetul 19).

Însușirile acestei rânduiei noi sunt următoarele, conform versetelor 11-19:

- desăvârșirea (versetele 11,19),
- legată cu împărăția lui Iuda (versetul 14),
- după asemănarea lui Melhisedec (versetul 15),
- viață veșnică, nepieritoare (versetele 16,17),
- putere și folos (versetul 18),
- o nădejde mai bună (versetul 19),
- posibilitatea de apropiere de Dumnezeu (versetul 19).

Versetul 11: scriitorul a tratat istoria lui Melhisedec și a comparat-o cu cea a lui Avraam și Levi. El a ajuns la concluzia că Melhisedec este mai mare decât Avraam și decât Levi; și din aceasta rezultă ca de la sine că preoția lui Melhisedec este mai mare decât preoția lui Levi. În pasajul care urmează acum, scriitorul se ocupă mai detaliat cu diferențele dintre cele două rânduiei ale preoției. El arată clar că noi nu putem spune: ei, bine, preoția lui Levi era bună, dar preoția lui Melhisedec este mai bună. Nu, preoția lui Levi nu a dus nimic la desăvârșire (versetele 18,19). De aceea ea trebuia să dispară. Ea trebuia înlocuită printr-o altă preoție. Desigur preoția levitică a fost instaurată de Dumnezeu, și noi nu putem spune că sub vechiul legământ Dumnezeu a dat ceva nesatisfăcător. Aici lucrurile stau exact la fel cum este cu Legea: „Astfel că, în adevăr, Legea este sfântă și porunca este sfântă și dreaptă și bună” (Romani 7.12) – însă omul, căruia Dumnezeu i-a dat legea, nu era sfânt, ci era nedrept și rău. De aceea Legea putea numai să condamne pe om; ea nu era în stare să salveze pe om. Deci, preoția levitică era legată cu această Lege (vezi intercalarea în versetul 11): o Lege care condamna poporul și pe preoți (versetul 27); o Lege care într-adevăr oferea posibilitatea iertării prin intermediul unei jertfe – și aceasta a fost adusă prin preoți – însă animalele de jertfă în sine nu puteau îndepărta păcatele (Evrei 10.4). Ele

puteau face aceasta numai în sens figurat, prin aceea că făceau referire la o rânduială nouă: o preoție nouă și desăvârșită și o jertfă nouă și desăvârșită (Evrei 9 și 10).

Desăvârșire: înțelegem deci ce vrea să spună scriitorul prin desăvârșire. El vorbește despre ea sub forma unei întrebări retorice: dacă preoția levitică ar fi adus desăvârșirea, de ce atunci Vechiul Testament vorbește despre o preoție de altă natură și nouă? Chiar și numai faptul că psalmistul Îl numește pe Mesia Preot după o rânduială nouă arată clar că preoția levitică era valabilă numai pentru un timp anumit. Și cine meditează la aceasta, trebuie să recunoască că preoția levitică nu a adus nici o „desăvârșire”, și că prin aceasta era nevoie de o altă preoție. Evrei 9.9 și Evrei 10.1,14,19 explică ce se înțelege prin această desăvârșire:

(a) Despovărare permanentă a conștiinței: dacă era adusă o jertfă, orice păcat nou îl făcea vinovat pe israelit înaintea lui Dumnezeu. Însă jertfa lui Hristos l-a făcut pe credincios desăvârșit o dată pentru totdeauna. Dumnezeu niciodată nu-Și va mai aminti de păcatele lui, și credinciosul nu mai are cunoștința de păcate (desigur aceasta nu înseamnă că el nu mai poate păcătui! Însă păcatele nu mai pun în pericol relația lui cu Judecătorul – desigur, părtașia cu Tatăl se întrerupe, compară cu comentariul la Evrei 4.14-16);

(b) Intrare liberă în Locul Preasfânt: prin „nedesăvârșirea” vechiului sistem acolo era cunoscut numai un Loc Preasfânt încuiat. Numai o singură dată în an marele preot avea voie să intre în Locul Preasfânt, însă astăzi fiecare credincios are voie să se apropie nestingherit de Dumnezeu în Locul Preasfânt.

Toate acestea constituie subiectul capitolelor 8, 9 și 10. De aceea aici nu ne ocupăm mai îndeaproape cu subiectul acesta. În orice caz este clar că era necesară o preoție nouă, desăvârșită și aducătoare de desăvârșire. Preotul după rânduiala lui Melhisedec era deja anunțat. Creștinii iudei au avut greutate să primească noul sistem și să înțeleagă că vechiul sistem era nedesăvârșit. Deci, spune scriitorul, dacă vechiul sistem ar fi fost desăvârșit, atunci Scriptura nu ar fi anunțat un alt (heteros: „de altă natură”) Preot.

Versetul 12: preoția levitică stătea în legătură cu Legea de pe Sinai (versetul 11). Această Lege prescria tot felul de lucruri pentru preoți. Preot putea deveni numai cineva din seminția lui Levi. Pe lângă aceasta trebuia să descindă din familia lui Aaron. Pe marele preot în funcție îl urma fiul cel mai mare al acestuia. Preoții trebuiau să jertfească pentru popor în anumite timpuri și să ajute poporul la aducerea darurilor de bună voie. Preoții trebuiau să aducă jertfă pentru păcat pentru ei înșiși, și așa mai departe ... Însă Scriptura a anunțat o preoție nouă, de altă natură. Preoția levitică trebuia înlocuită prin preoția lui Melhisedec. Însă de asemenea devine clar că și legile referitoare la preoție trebuiau de asemenea să fie înlocuite. Aici nu se spune că legile vechi au fost date la o parte, căci ele au fost împlinite în Hristos, care, cu toate că El este Preot după rânduiala lui Melhisedec, El exercită acum în cer și preoția aaronită. Însă pe de altă parte El face aceasta într-un fel care arată mai degrabă contraste decât asemănări cu preoția levitică. Este foarte clar că în preoția după rânduiala lui Melhisedec avem a face cu totul alte „legi” (principii).

Versetul 13: un astfel de principiu nou este evident, că preotul după noua rânduială preoțească nu mai trebuie să vină din seminția lui Levi. Căci este clar cine este Preotul anunțat în Psalmul 110; acesta este Hristos. Și de asemenea este clar, că Hristos nu este din seminția lui Levi, ci El descinde din seminția lui Iuda. Din seminția lui Iuda niciodată nu a slujit cineva la altar, adică a fost sfințit ca preot, ca să facă slujbă la altar. Ozia, un împărat din Iuda, a încercat într-adevăr să intre ca preot în Locul Preasfânt, dar a fost pedepsit aspru pentru aceasta (2 Cronici 26.16-21; 2 Împărați 15.5). Împăratul Solomon vine foarte aproape de preoție la sfințirea Templului (1 Împărați 8.22,54,62-64; 2 Cronici 6.12; 7.1-7); dar totul avea loc în legătură cu preoții leviți. Aceștia au intrat în Locul Preasfânt, nu împăratul. Aici s-ar putea spune cel mult că Solomon este aici o imagine a lui Hristos ca Împărat-Preot în Împărăția păcii, în timp ce Solomon aici nu a lezat și nu a înlocuit nici un moment preoția levitică.

Versetul 14: Domnul nostru: Ce frumoasă este această expresie! Noi suntem astăzi supuși în Împărăția lui Dumnezeu, în care Hristos este Împărat. Însă Scriptura niciodată nu numește pe Hristos „Împărat” în legătură cu credincioșii epocii actuale, ci Îl numește „Domn”. El este Domnul fiecărui credincios. Și corporativ putem spune Domnul nostru, ca expresie a smereniei noastre și a atitudinii de respect. Contextul între „a fi Domn” și Împărăția lui Dumnezeu îl vedem de exemplu în Romani 14.4-9,17,18. Eu mă refer aici la Împărăție, deoarece versetul nostru vorbește despre seminția din care Domnul Isus a fost născut. El a ieșit din Iuda (sau „răsărit” ca lumină). Aceasta are aici nu numai un înțeles negativ, în sensul faptului că Iuda stătea în afara drepturilor preoției levitice. Înțelesul pozitiv este că Iuda este seminția regală. Hristos este Șilo, Prințul păcii din Iuda (Geneza 49.11), lăstarul din tulpina lui Isai, a urmașului lui Iuda (Isaia 11.1), Căpetenia din Iuda (Matei 2.6), rădăcina (originea) și vlăstarul (urmașul) lui David (Apocalipsa 5.5; 22.16). Hristos a venit pe pământ ca Împărat din casa lui David (Matei 1.20-23; Luca 1.31-33). Și tocmai pentru că El era Împăratul, Mesia, El devine și Preot după rânduiala lui Melhisedec, conform profeției din Psalmul 110. În noua ordine Împăratul, Mesia, trebuie să devină și Preot, care exercită în cer preoția aaronită și revine pe pământ ca să îndeplinească misiunea lui Melhisedec: „... Iată un Om al cărui Nume este Odrasla! Și El va odrăsli din locul Lui și va construi Templul Domnului. Da, El va construi Templul Domnului și El va purta gloria și va ședea și va împărăți pe tronul Său; și va fi Preot pe tronul Său; și sfatul de pace va fi între ei doi” (Zaharia 6.12,13).

Versetul 15: Și: privit superficial „și este încă mult mai evident” este în legătură directă cu „pentru că este clar” din versetul 14. Însă aceasta nu oferă nici un sens. Versetul 14 spune că Hristos a venit din seminția lui Iuda, această seminție nu avea nimic a face cu preoția. Dacă aceasta s-ar lega cu versetul nostru, nu obținem un înțeles logic. Căci deoarece Hristos descinde din Iuda nu devine mult mai clar prin faptul că El a devenit Preot potrivit puterii unei vieți nepieritoare (versetul 16). Prin „și este încă mult mai evident” trebuie să înțelegem toată învățătura dată de scriitor în versetele anterioare. Faptul că preoții levitici erau nedesăvârșiți (păcătoși, muritori, aduceau jertfe nedesăvârșite) și că era nevoie de o preoție nouă, care este despărțită de porunca carnală, valabilă pentru preoția veche, devine mult mai evidentă prin faptul că Hristos a devenit Preot, despărțit de orice poruncă carnală, însă potrivit cu puterea unei vieți

nepieritoare (versetul 16). În aceasta „El S-a ridicat” ca Preot „după asemănarea lui Melhisedec”, căci acesta era (cel puțin simbolic) și un preot care trăiește veșic (versetele 3,8).

Versetul 16: legea unei porunci carnale: cuvântul „lege” (fără articol!) nu se referă aici la Lege, ci înseamnă „regulă, normă, conformitate cu legea. Pentru preoții leviți era valabilă norma unei porunci carnale. „Carnal” nu înseamnă aici păcătos, căci ea era o poruncă dată de Dumnezeu. „Carnea” nu are aici nimic a face cu a păcătui, ci cu ceea ce este natural, material. Poruncile preoției vechi nu au nimic a face cu starea inimii, cu felul de gândire lăuntric, ci numai cu ce este exterior, material și vizibil. În sensul acesta ungerea unui preot era „carnală”. Avea loc numai o curățire exterioară a cărnii. Desigur nu se poate afirma că felul de gândire nu avea nicidecum vre-o importanță (dimpotrivă! Compară cu Leviticul 10.1-3), dar cu toate acestea poruncile se refereau la ce este material și natural (compară de exemplu și cu Leviticul 21 și 22). În context cu Evrei 7 trebuie în privința aceasta să ținem seama înainte de toate de două lucruri:

- Preoția levitică cunoștea porunci referitoare la descendența naturală a preoților. Ei trebuiau să fie urmași ai lui Aaron (versetele 11-14);
- Ei aveau prescripții referitoare la urmașii marelui preot și al preoților, căci ei erau muritori. De aceea trebuiau mereu hirotonisiți preoți noi (versetul 23).

Potrivit puterii unei vieți nepieritoare: în ambele puncte prezentate mai sus lucrurile cu privire la noul Preot după rânduiala lui Melhisedec sunt exact invers:

Prescripțiile referitoare la descendența preoților nu au fost înlocuite prin porunci carnale noi (de exemplu, că descendența levitică este înlocuită printr-o descendență iudaică, versetele 13,14). Hristos nu este Preot pentru că El este un urmaș al lui Iuda sau al lui David, ci pe baza vieții Lui proprii, veșnice, nepieritoare;

În rânduiala lui Melhisedec nu sunt urmași ai preoților, căci este numai un singur Preot și El nu are nevoie de urmași, căci El este un Preot veșnic potrivit puterii unei vieți nepieritoare (versetul 24).

La ce se referă acum viața nepieritoare? Ne putem gândi la două lucruri, care de altfel sunt foarte strâns legate între ele:

- În epistola către Evrei filiația și preoția sunt aduse într-un context foarte strâns între ele (Evrei 2.10,11; 3.1,6; 4.14; 5.5,6; 7.3,28); Hristos ca Fiu al lui Dumnezeu are o viață veșnică, divină, nepieritoare. Însă, așa cum gândesc eu, aici accentul se pune pe un alt fapt, căci aici este vorba de Hristos născut ca Fiu pe pământ (Evrei 5.5), și astfel ca Om să devină Mare Preot, și de aceea mă gândesc în mod deosebit la punctul al doilea:

- Hristos a devenit Mare Preot prin moarte și înviere (Evrei 2.17; 4.14; 5.7-10; 9.11-14); El a fost salutat de Dumnezeu ca Mare Preot (Evrei 5.9,10) după învierea Sa. De altfel după învierea Lui El a fost dovedit ca Fiu al lui Dumnezeu și într-un mod cu totul nou (Romani 1.4). Viața Lui

nepieritoare este de aceea viața de înviere. El o posedă pe aceasta acum ca Om aflat în gloria cerească, unde El este ca Preot veșnic. În curând El va fi așa în Împărăția păcii pe pământ.

O imagine a acestui fapt o avem în Numeri 17, unde Aaron este confirmat de Dumnezeu ca mare preot mai presus de toți concurenții lui falși, prin aceea că toiagul lui mort înflorise. Viață nouă dintre morți era însușirea adevăratului Mare Preot.

Versetul 17: aceasta este explicat acum, prin aceea că se citează din nou Psalmul 110.4. În realitate aici nu este vorba în primul rând de o repetare, căci de fiecare dată când se citează Psalmul 110.4 accentul se pune pe o anumită parte a versetului:

Evrei 5.6 – „Tu ești PREOT pentru eternitate, după rânduiala lui Melhisedec”,

Evrei 5.10; 6.20 – „Tu ești Preot pentru eternitate, după RÂNDUIALA LUI MELHISEDEC”,

Evrei 7.17 - „Tu ești Preot PENTRU ETERNITATE, după rânduiala lui Melhisedec”,

Evrei 7.21 – „Domnul A JURAT și nu-I va părea rău: «Tu ești Preot pentru eternitate, după rânduiala lui Melhisedec»”.

Deci aici accentul se pune pe durata veșnică a preoției, ca să explice că El este preot potrivit puterii unei vieți nepieritoare (versetul 16). „Pentru eternitate” nu înseamnă că Hristos era Preot din veșnicie. El a devenit Preot, prin aceea că El a devenit Om și a trecut prin moarte și înviere. De asemenea „pentru eternitate” nu înseamnă că El va exercita veșnic misiunea lui Aaron. Aceasta este necesar numai atâta timp cât pe pământ se află credincioși, care sunt în încercări și slăbiciuni. Hristos exercită preoția lui Aaron până la începutul Împărăției păcii. Atunci El Se va arăta ca adevăratul Melhisedec. El va binecuvânta veșnic pe ai Săi din partea lui Dumnezeu, va primi „zeciuiala” lor și îi va conduce în lauda adusă lui Dumnezeu.

Versetul 18: scriitorul rezumă acum încă o dată, făcând legătură în mod deosebit cu versetul 11. Se arată încă o dată despre ce este vorba în cele două sisteme. Pe de o parte este preoția veche, reglementată prin porunca anterioară (compară cu versetele 11,12,16). Sistemul acesta trebuia să dispară. Nu numai pentru că exista un sistem nou, ci pentru că sistemul vechi era „slab” (fără putere) și nefolositor. Slab, pentru că se adresa cărnii (vezi versetul 16; compară cu Romani 8.3); și în carne nu este nici o putere în omul păcătos (compară cu versetul 16), ci este numai moarte (versetul 23). Nefolositor, căci el nu conducea nici la luminarea conștiinței și nici nu crea intrare liberă la Dumnezeu (compară „folos” în Evrei 4.2; 13.9). De aceea porunca anterioară trebuia anulată și trebuia să vină o poruncă nouă, care avea putere. Dar nu o putere căreia să i se supună vreă putere din noi, ci o putere a vieții nepieritoare a noului Preot. Legea nouă este folositoare și pentru că ea face desăvârșiți pe credincioși (Evrei 10.14).

Versetul 19: așa cum am văzut deja în versetul 11, preoția levitică era legată cu Legea de pe Sinai. Dacă această preoție era nedesăvârșită, atunci și Legea era nedesăvârșită. În sine ea era sfântă, dreaptă și bună. Ea putea de asemenea să arate omului păcătos calea cea bună, dar ea nu putea da nici o putere omului păcătos să meargă pe această cale. Legea putea să-i spună ce trebuia el să facă, dar ea nu putea să-l ajute atunci când el încălca Legea. Legea putea prescrie

jertfe pentru cazul când se păcătuia, dar jertfele nu puteau îndepărta nici un păcat. De altfel ele își pierdeau efectul imediat când venea un păcat nou. Vom reveni detaliat la aceasta (Evrei 9 și 10). Scriitorul consideră suficient să îndrepte atenția spre faptul că a venit o preoție nouă, care este legată cu „legi” (reguli, norme) de altă natură; și de aceea și cu:

O speranță mai bună: două cuvinte cheie ale epistolei către Evrei! „Speranța” am găsit-o în Evrei 3.6; 6.11,18; ea este una din „lucrurile mai bune” (Evrei 6.9) din epistola către Evrei (vezi comentariul la Evrei 1.4), care este legată cu un Mare Preot ceresc aflat la dreapta lui Dumnezeu. Această speranță ne garantează că noi trecând prin toate ispitele vom ajunge „desăvârșiți” la țel (compară cu Evrei 11.40), așa cum acum noi nu mai avem cunoștința de păcate și în acest sens suntem „desăvârșiți” (Evrei 10.2,14,17);

Ne apropiem de Dumnezeu: astfel noi mergem de la „desăvârșire” spre „desăvârșire” și între timp avem voie să ne apropiem de Dumnezeu în Locul Preasfânt (compară cu versetul 25). În sistemul vechi aceasta o putea face numai marele preot, și numai o singură dată în an. Păcatele nu mai constituie o despărțire între Dumnezeu și noi. Noi avem voie să venim foarte aproape de Dumnezeu.